

Perceptions of Democracy of Primary School Students*

Zafer KUŞ^a
Kastamonu University

Turhan ÇETİN^b
Gazi University

Abstract

The aim of this study is to identify the perceptions of democracy of primary school students, identify the factors that affect these, and compare the results with those obtained from other countries. The research was carried out during the 2011- 2012 school year with 1,667 students from the 6th, 7th, and 8th grades who were chosen from 26 cities in Turkey using the stratified sampling model. The Democracy Perception Scale was used as a data collection tool. According to the findings of the study, the democratic perceptions of primary school students differ according to their sex, what grade they are in, the education and income status of their parents, and where they live. The differences were found to be within the average of the scores of Turkey and the other 28 countries' scores where the study was conducted. It was concluded that the average score for the positive items of students who lived in Turkey was low whereas the perception of democracy scores for students in Turkey was high compared to the scores of students from the 28 other countries.

Key Words

Democracy, Democracy Education, Perception of Democracy, Primary School, Students.

It is rather difficult to decide when and in which country democracy first emerged. However, the common opinion is that as a word representing a specific political order, it emerged and was practiced first in Ancient Greece. Since then, people have fought to participate in the government equally, and this fight has lasted for centuries. Although there was not a democracy like that of the Ancient Greeks in Ancient Rome, the Romans did try to apply democratic principles. In the Medieval Ages, democracy as a political system fell off the map. In Medieval Europe the feudal system structure and pressure from the church prevented democracy from being practiced (Duman, Karakaya, & Yavuz, 2011, p. 89).

In order for democratic order and its proper practice to continue, the concept of democracy should be taught in a detailed way because democracy is neither a mechanism for teaching oneself nor does it develop by itself. For this reason, children and young people should receive appropriate education regarding democracy. Otherwise individuals can not attempt to practice or develop a democracy which they have not yet clearly comprehended (Yanıklar & Elyıldırım, 2004, p. 28). For this aim, the core of democracy should be taught starting at an early age. For social reconciliation and mutual love and respect, human rights education should be provided to primary school students intensively (Üste, 2007, p. 296). Although teaching these things in primary school is important there are a limited

* This article is based on the first author's doctoral dissertation in Guidance and Counseling, which was completed at the Gazi University under the direction of the second author.

a Zafer KUŞ, Ph.D., is currently an assistant professor of Social Studies Teaching. His research interests include citizenship education, human rights, children's rights, human rights education, democracy education, values education, and social studies education. *Correspondence*: Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Social Studies Teaching, 37000 Kastamonu, Turkey. Email: zaferkus@gmail.com

b Turhan ÇETİN, Ph.D., is currently an associate professor of geography teaching. Contact: Gazi University, Faculty of Education, Department of Social Studies, Ankara, Turkey. Email: turhan@gazi.edu.tr

number of studies on democracy education in primary schools in Turkey. The project "Democracy Education and School Assemblies" drew some attention, but it was limited to the evaluation of the project (Biçer, 2007; Ceylan, 2009; F. Doğan, 2008; Emir & Kaya, 2004; Kıncal & Uygun, 2006; Metin, 2006; Özdemir, 2009; Sayın, 2010).

Other studies are related and limited to the evaluation of the course "Democracy and Human Rights," the course books and the syllabus (Akbaşlı, 2000; Aras, 2000; Büyükdemir, 2001; İpek, 2011; Kepenekçi, 1999; Otluca, 1996; Seven, 2001; Türker, 1999). Three studies were found whose aim was to determine the perception of democracy of students by using the tools developed by the International Association for the Evaluation of Educational Achievement [IEA] (Doğanay, 2008; Kaldırım, 2003; Karatekin, Kuş, & Sönmez, 2010). Apart from these, the number of national studies regarding the perceptions of democracy of primary school students is rather limited. However, IEA carried out studies taking large samples from many countries in the world during the years 1971, 1999, and 2001.

In this study, the perceptions of democracy of students in Turkey and the variables affecting these perceptions were researched and the results were compared with those obtained from other countries by the IEA.

Method

This study is a descriptive study and the survey method was used.

Study Group

The study group for this research consisted of primary school students from the 6th, 7th and 8th grades in Turkey who were chosen via the stratified sampling method. Stratified sampling enables the researcher to obtain the averages and the total predictions for the different sub-groups. In determining the strata, both the statistical region unit classifications (1st, 2nd, and 3rd levels) obtained via data from the Turkish Statistical Institution [TSI], and the 2010- 2011 school year statistics from the National Ministry of Education (NME) Directorate of Strategy Development were used. 26 sub-regions in Turkey were deemed in accordance with this statistical region classification and 26 cities, one from each region, were randomly chosen (Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Ağrı, Ankara, Antalya, Batman, Bolu, Bursa, Çanakkale,

Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Giresun, Hakkâri, Hatay, İstanbul, İzmir, Kırşehir, Konya, Muğla, Samsun, Sinop, Sivas, Tunceli, Zonguldak). 1,667 of the 1,820 data collection tools sent to these cities were analyzed.

Data Collection Tool

In the study, the measurement tool from the "Civic Education Study" of the International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) was used to identify the perceptions of democracy of primary school students. New items were added to the scale after reviewing the Turkish literature (Bülbül, 1989; Büyükkaragöz, 1990, 1994; Çeçen, 2000; İ. Doğan, 2007; Duman et al., 2011; Gülmez, 1994; Kepenekçi, 2000; Uygun, 1996; Yeşil, 2002). After the factors were analyzed, it was determined that the scale consisted of four sub-scales, namely, "Equality", "Human Rights", "National Sovereignty", and "Freedom" (Kalaycı, 2005; Şeker, Deniz, & Görgeç, 2004).

Data Analysis

Descriptive data analysis was used for analysis of the data. One-way analysis of variance (ANOVA) and regression analysis were used to analyze data.

Result and Discussion

It was found that female students perceived democracy more correctly than male students did. When the literature was reviewed, it was determined that female students generally adopted democratic behavior more readily and also had higher perceptions of democracy (Amadeo, Torney-Purta, Lehmann, Husfeldt, & Nikolova, 2002; Atasoy, 1997; Aycan & Çalık, 2003; Başaran, 2006; Büyükkaragöz, 1989; Çuhadar, 2006; Gürbüz, 2006; Doğanay, 2008; Doğanay & Sarı, 2009; Genç & Kalafat, 2008; Gömleksiz & Kan, 2008; Kaldırım, 2003; Karatekin et al., 2010; Sağlam, 2000; Torney-Purta, Lehmann, Oswald, & Schulz, 2001; Ural, 2010; Yoğurtçu, 2010).

It was identified that the perception of democracy increased with each year of study. Similar results were obtained in other studies (Gürbüz, 2006; Karatekin et al., 2010; Tessler & Altinoğlu, 2004; Yoğurtçu, 2010). In studies carried out at the university level, it was revealed that students in higher grades had higher perceptions of democracy and comprehended the meaning of democracy

more correctly (Ercoskun & Nalçacı, 2008; İflazoğlu & Çaydaş, 2004; Karahan, Sardoğan, Özkamalı, & Dicle, 2006). The perception of democracy for primary school students was found to differ according to their parents' education levels. Children whose parents had higher levels of education were better able to perceive democracy. When the literature was reviewed it was seen that a parent's education level plays an important role in how a student develops their democratic attitudes (Atasoy, 1997; Aycan & Çalık, 2003; Doğanay & Sarı, 2009; Gömleksiz & Kan, 2008; Kerr, 1999 as cited in Ichilov, 2007; Lipset, 1986; Ural, 2010; Yoğurtçu, 2010).

Perceptions of democracy for primary school students differ according to their parents' income status. Children of parents with higher incomes had higher perceptions of democracy. In both national and international studies it was pointed out that the level of education and income status of a student's parents had effects on how democracy is perceived (Baviskar, Fran, & Malone, 2004; Karatekin et al., 2010; Marcus, Mease, & Ottemoeller, 2001). Some study results showed that students with

higher income levels had higher levels of political involvement as well (Corrigan-Brown, 2003; Doğanay, Çuhadar, & Sarı, 2007; Doğanay & Sarı, 2009; Kalaycıoğlu, 1983).

For an effective education on democracy and good citizenship, individuals must know and understand the structure of the government and political processes as well as national and international documents (Boyer, 1990). Political concepts, topics, structures and systems should be discussed in the classroom (Glickman, 1998; Harwood, 1992; Levitt & Longstreet, 1983; Patrick, 2003; Torney-Purta et al., 2001). In this study, however, it was found that students did not talk to their parents, teachers and peers about national or international issues.

Again in this study, it was revealed that there are a number of factors affecting the perceptions of democracy of students. However, it is not possible to define these completely. Despite many international studies related to the perception of democracy (Canache, Mondak, & Seligson, 2001; Seligson, 2001), pedagogues and experts have not been able to come up with a reason which explains the differences in perceiving this concept.

References/Kaynakça

- Akbaşı, S. (2000). *İlköğretim II. Kademe vatandaşlık ve insan hakları eğitimi ders kitaplarının değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Amadeo, J., Torney-Purta, J., Lehmann, R., Husfeldt, V., & Nikolova, R. (2002). *Civic knowledge and engagement: An IEA study of upper secondary students in sixteen countries*. Amsterdam: International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).
- Aras, H. (2000). *Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi dersinde öğrencilere insan hakları ile ilgili tutumların kazandırılması* (Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Atasoy, A. (1997). *İlköğretim ikinci kademe demokrasi eğitimi ve ilköğretim ikinci kademe öğretmen ve öğrencilerinin demokratik tutum ve davranışlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Aycan, N. ve D. Çalık. (2003). İlköğretim okullarında demokrasi eğitimi: Manisa ili örneği. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 19-29.
- Başaran, Z. (2006). *Demokratik yaşamın gelişmesinde Sosyal Bilgiler dersinin rolü ve önemi* (Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Erzurum). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Baviskar, S., Fran, M., & Malone, T. (2004). What democracy means to citizens-and why it matters. *European Review of Latin American and Caribbean Studies*, 76, 3-22.
- Biçer, B. (2007). *Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi ile öğrencilerde demokrasi kültürü kazanımının ortaöğretim öğretmenlerince değerlendirilmesine yönelik bir analiz (Kütahya örneği)* (Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Boyer. E. (1990). Civic education for responsible citizens. *Educational Leadership*, 49, 4-7.
- Bülbül, S. (1989). *Demokrasi eğitiminde öneriler (Panel II). Demokrasi için eğitim*. Ankara: TED Yayınları.
- Büyükdemir, E. (2001). *İlköğretim 7. sınıflarda okutulmuş vatandaşlık ve insan hakları dersinin etkililiğinin araştırılması* (Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Büyükkaragöz, S. (1989) *Ortaöğretimde Demokrasi eğitimi, öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin demokratik tutum ve davranışları*. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Büyükkaragöz, S. (1990). *Demokrasi eğitimi*. Ankara: TDV Yayınları.
- Büyükkaragöz, S. (1994). *Demokrasi eğitimi ve okul, demokrasi gündemi*. Ankara. Türk Demokrasi Vakfı Yayınları.
- Canache, D., Mondak, J. J., & Seligson, M. A. (2001). Meaning and measurement in cross-national research on satisfaction with democracy. *Public Opinion Quarterly*, 65, 506-528.
- Ceylan, S. U. (2009). *Ortaöğretim kurumlarında demokrasi eğitimi ve okul meclisleri uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşleri* (Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Corrigan-Brown, C. (2003, August). *What do politics have to do with me? Analysis of political alienation among young Canadians*. Paper presented at the 2003 annual meetings of the American Sociological Association, Atlanta.
- Çeçen, A. (2000). *İnsan hakları* (gen. 3. basım). Ankara: Savaş Yayınları.
- Çuhadar, A. (2006). *Üniversite öğretim elemanı ve öğrencilerinin demokrasi anlayışlarının siyasal toplumsallaşma bağlamında cinsiyet, bilim alanı, akademik aşama ve siyasal katılımlik değişkenleri açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Doğan, F. (2008). *Ankara ili ilköğretim okulları yöneticileri ve öğretmenlerinin demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesine ilişkin görüşleri* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Doğan, İ. (2007). *Modern toplumda vatandaşlık demokrasi ve insan hakları: İnsan haklarının kültürel temelleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2008). What does democracy mean to 14-year-old Turkish children? A comparison with results of the 1999 IEA Civic Education Study. *Research Papers in Education*, 25(1), 51-71.
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2009, Mayıs). *Lise öğrencilerinin vatandaşlık algılarında etki eden faktörlerin analizi*. I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Uşak.
- Doğanay, A., Çuhadar A. ve Sarı, M. (2004, Mayıs). *Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenlerinin demokrasi anlayışlarına ilişkin algılarının değerlendirilmesi*. Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Çanakkale.
- Duman, T., Karakaya, N. ve Yavuz, N. (2011). *İnsan hakları ve demokrasi (Vatandaşlık bilgisi)* (2. Baskı). Ankara: Data Yayınları.
- Dursun, T. (2007). *Orta öğretim gençliğinin demokrasi düşünceleri (Kursunlu ve Bayramören örneği)* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Emir, S. ve Kaya, Z. (2004). Demokrasi eğitimi ve okul meclislerine yönelik öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(8), 69-89.
- Ercoskun, M. H. ve Nalçacı, A. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının empatik beceri ve demokratik tutumlarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 180, 204-215.
- Genç, Z. K. ve Kalafat, T. (2008). Öğretmen adaylarının demokratik tutumları ile empatik becerilerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 211-222.
- Glickman, C. D. (1998). Revolution, education, and the practice of democracy. *The Educational Forum*, 63(1), 6-22.
- Gömleksiz, M. N. ve Kan, A. Ü. (2008). Eğitim fakültesi ve tezsiz yüksek lisans programlarına kayıtlı öğretmen adaylarının demokratik tutumlarının değerlendirilmesi (Firat Üniversitesi örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 178, 44-64.
- Gülmez, M. (1994). *İnsan hakları ve demokrasi eğitimi*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Gürbüz, G. (2006). *İlköğretim 7. ve 8. Sınıflarda vatandaşlık bilgisi dersinde demokrasi eğitimi* (Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Harwood, A. M. (1992, August). *The effects of close-up participation on high school students' political attitudes*. Paper presented at the Annual Meeting of the Social Science Education Consortium, Minnesota, Levitt.

- Ichilov, O. (2007) Civic knowledge of high school students in Israel: Personal and contextual determinants. *Political Psychology*, 28(4), 417-440.
- İflazoğlu, A. ve Çaydaş, E. (2004, Temmuz). *Sınıf öğretmenliği anabilim dalında okuyan birinci sınıf öğrencileri ile dördüncü sınıf öğrencilerinin demokratik tutumları ile otoriter tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulan bildiri, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- İpek, İ. (2011). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarındaki vatandaşlık eğitiminin sosyal bilgiler öğretimi programındaki hedeflere uygunluğu yönünden değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir).
- Kalaycı, Ş. (2005). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım
- Kalaycıoğlu, E. (1983). *Karşılaştırmalı siyasal katılma*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Kaldırım, E. (2003). *İlköğretim 8.sınıf öğrencilerinin demokrasi algıları* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E. ve Dicle, A. N. (2006). Öğretmen adaylarının demokratik tutum, nevrotik eğilimler ve kendini gerçekleştirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 149-158.
- Karatekin, K., Kuş, Z. ve Sönmez, Ö. F. (2010). İlköğretim öğrencilerinin demokrasi algıları. *IX. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* içinde (s. 89-95). Elazığ.
- Kepenekçi, Y. K. (1999). *Türkiyede genel ortaöğretim kurumlarında insan hakları eğitim* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Kepenekçi, Y. K. (2000). *İnsan hakları eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kıncal, R. Y. ve Uygun, S. (2006). Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi uygulamalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 171(Yaz), 31-42.
- Levitt, G. A., & Longstreet, W. S. (1983). Controversy and the teaching of authentic civic values. *The Social Studies*, 84, 142-148.
- Lipset, S. M. (1986). *Siyasal insan* (Çev. M. Tunçay). Ankara: Teori Yayınları.
- Marcus, R. R., Mease, K., & Ottemoeller, D. (2001). Popular definitions of democracy from Uganda, Madagascar, and Florida, U.S.A. *Journal of Asian and African Studies*, 36(1), 113-120.
- Metin, T. (2006). *Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesine öğretmen ve okul yöneticilerinin katılım düzeyleri* (Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Otluca, M. (1996). *Demokratik eğitim ilkelerinin 1968 ilkokul programına yansması* (Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Özdemir, H. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerine demokrasi kültürü kazandırmada demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesinin katkısı (Kütahya ili örneği)* (Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Patrick J. J. (2003). *Essential elements of education for democracy: What are they and why should they be at the core of the curriculum in schools?* Retrieved from <http://new.civiced.org/>
- Sağlam, H. İ. (2000). Sosyal bilgiler dersinin demokratik tutum geliştirmedeki rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 146. <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/146/saglam.htm> adresinden edinilmiştir.
- Sayın, P. (2010). *Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesinin bir ilköğretim okulunda demokratik siyasal kültür oluşturma bağlamında değerlendirilmesi: Bir durum incelemesi* (Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Seligson, M. A. (2001) Costa Rican exceptionalism: Why the Ticos are different. In R. A. Camp (Ed.), *Citizen views of democracy in Latin America* (pp. 90-106). Roderic Ai Camp. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press.
- Seven, S. (2001). *İlköğretim sosyal bilgiler ders kitapları hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Şeker, H., Deniz, S. ve Görgen, İ. (2004). Öğretmen yeterlikleri ölçeği. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 105-118.
- Tessler, M., & Altinoğlu, E. (2004). Political culture in Turkey: Connections among attitudes toward democracy, the military and Islam. *Democratization*, 11(1), 21-50.
- Torney-Purta, J., Lehmann, R., Oswald, H., & Schulz, W. (2001). *Citizenship and education in twenty-eight countries*. Amsterdam: International Association for the Evaluation of Education Achievement Retrieved from <http://www.wam.umd.edu/~iea>.
- Türker, D. (1999). *Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi ders kitabının değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Ural, S. N. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin demokratik tutum ve empatik eğilim düzeylerine sosyal bilgiler dersinin etkisi* (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Uygun, O. (1996). *Türkiyede demokrasi ve insan hakları eğitimi* (El Kitabı). Ankara: TODAİE Yayını.
- Üste, R. B. (2007). İnsan hakları eğitimi ve ilköğretimdeki önemi. *Ege Akademik Bakış*, 7(1), 295-310.
- Yanıklar, Z. ve Elyıldırım, Ü. Y. (2004). Demokrasi Eğitimi ve demokrasi eğitiminde pratik uygulamalar. *Çocuk Çocuk Dergisi*, 44, 27-29.
- Yeşil, R. (2002). *Okul ve ailede insan hakları ve demokrasi eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Yoğurtçu, A. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin demokratik tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan). <http://tez2.yok.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.